

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)

7 aprilie st. v.

19 aprilie st. n.

Este în fiecare duminică.

Redacțiunea :

Strada principală 375 a.

Nr. 14.

A N U L XXVII.

1891.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe 1/2 de an 5 fl.: pe 1/4
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei

S o l a.*

De Carmen Sylva.

Decă ogorele României sânt atât de bogate și de roditoare, această o datorim mult sângelui vărsat pe densele de acei cari din vremuri vechi s'au jertfit pentru a le apăra.

Astăzi, în ziua de sărbătoare, se cuvine dar să amintesc despre eroii din trecutul cel mai depărtat. Nu me țin de acei cari au numai un *Vae victis* pentru cei învinși, ci pe aceștia adese îi cred mai vrednici de totă lauda.

Noi ne mândrim mult că ne tragem din Romanii cei învingători; să nu uităm înse nici odată pe Dacii cei învinși, cari, murind o morțe vitejescă, au acoperit pământul acestei țări cu cununi neperitoare.

M'am încercat să rădic din mormântul uitării ființele mărețe ale acestor luptători, pentru a întări inimile și a înălța cugetările noastre.

Nemul nostru a stat totdeauna ca o stâncă, menită a sparge grelele valuri ale popoarelor ce se rostogoliau unele peste altele. Adese i-au trecut valurile peste cap, dar tot atât de adese ne-am înălțat capul iarăși cu mândrie, botezat pentru lupte nouă și pentru răbdare vitejescă.

Vreau să cânt astăzi pe eroii, cari renasc neconținut din holdele noastre aurii; și cu toate că sânt numai un mic lăutar, voi da cântecului meu un vers, care să umple inima voastră de bucurie.

S O L A.

Noptea, la lumina lunii, umblă rătăcind pe malul Dunării, în sus și 'n jos, mărêta arătare a unei feciôre. Ea mâine-ș frânge, în ape intră până la brâu. Ea caută un vad, să trecă dincolo, și cu glas se vaetă: — »Dar nu vedeți? Din cea din urmă bătălie am luat pe cel din urmă ostaș! Trebuie să trec dincolo! O valuri spumegătoare! Lăsați s'ășed dincolo, la adăpost de furia vrăjmașului, pe cel din urmă ostaș! Lăsați să trecă dincolo mirăsa! Arătați-mi vadul, ca să nu vęd oștirile romane călcând în picioare pe mortul meu! Lasă-me, Dunăre, să trec prin ale tale însângerate valuri!»

Astfel se vaetă feciôra totă noptea cea lungă și mâine-ș frânge; iar valurile Dunărei trec fără încetare, puternice și nemilôse, la lumina lunii, care priveșce a morților cădere ș-a morților mulțime.

* Citită de augusta autôre în ședința solemnă jubilară a Academiei române la 1/13 aprilie 1891.

La sfat ședeau frunții eroi ai Daciei, în adâncă tăcere, precum se cuvine celor voinici și tari de inimă. Cel mai în vârstă în jos se uită incremenit, ș-aruncă o penă de vultur. Un suspin se rădică din peptul tuturor, ca vântul care scutura verfurile într-o pădure de stejar. Pena făcea: »Românii vin!» Cel mai tânăr în slat sta rezemat pe scutul seu. Ochii îi schinteiau; dar fruntea lui cea albă era încrețită de aspre cugetări, și de răsullarea-i desă pletele i negre ca pena corbului se mișcau mereu pe umerii lui. El luă o trunfă de rogoz și o asvêrlă lângă pena de vultur, stringându-și buzele cu dispreț. Voia să dică: »Frunfă de rogoz sânt Romanii, căci ei sânt vorbăreți!» Dar cel bătrân, arătând spre Dunăre, ce 'n razele sôrelui strălucia printre trunchii uriași, luă urciorul cu apă, vêrsa din el mai înteu o picătură, în urmă o stropitură, pe urmă totă apă, revêrsându-se ca un riu întreg, care sparge și stârma stânci și dealuri, strică și distruge câmpii și păduri, creșce și creșce neconținut, nutrit de aște lăaturalnice și de ploii neincetate. Și un suspin se rădică iarăși din peptul tuturor!

În stêșit glasul bătrânului se aude: »Putem să stăm împotriva?» Iar cel mai tânăr șopti: — »Sola!» Și precum în pădure ploia începe a picura lin, și cu încetul se îndeseșce de străbate peste tot locul ca un riu, astfel șoptele se întêriră în gura bărbaților, cari sta la sfat. Toți întrebau: — »Sola! Nu te temi?» Toți întrebau: »Nando! Ce te face atât de îndrăzneț? Ore »ți s'a jurat ea să-ți fie mirăsa?» Capul tânărului ostaș i se plecă pe peptu-i: »Ea s'a jurat să-și alêgă cine să-i fie soț, numai după a treia bătălie. Nerăbdător aștept a treia bătălie.» Bătrânul din slat clătina capul plin de ingrigire, și aședă lângă pena de vultur o pêtără. Atunci cu toții strigară într'un glas: »Arătare! Nu! încă stă țera Dacilor în picioare! și lung timp va mai trăi poporul nostru, decă vom ține pept cu Romanii, până când o feciôră nu-și va fi luat de bărbat pe un mort.

La revêrsatul dorilor sclipeșce peste ape jocul mut al musculițelor răsălate. Cu aripi îndrănsnete ele ating valurile line, pe când în sus se asvêrle peșcele cu solzii lucitori. Și pe maluri sclipeșce ale bărbaților arme. Feciôrele le spelă de sânge și cu cântări le urêză noue isbândiri. Sola prinde în scut lumina sôrelui și rașele strălucitoare ce ies dintr'ensul ea le trimite să lumineze întunecimile pădurei, de se înspăimânteză cântăreții din ea; iar terul luciu îi oglindeșce fața gânditoare, de n'ai crede că-i o gingașe lețiță, ci una din țeștele destinului, ucigătoare de eroi. Genele-i nu sclipeșc în rașele vii ale sôrelui, mâna ei

nu tremură când atinge sângele de pe sabie și lance. Dar în rëndurile fetelor nici șoapte nu se aud, nici vorbe de taine duioase. Grave și serioase, ca tinere preotese, ele își implinesc datoria, adânc cugetând la vrednicia lor.

Sorele este în crucea amiezii și viu rumenește obrazii frumoși ai Solei. O picătură scânteitoare pică de pe fruntea ei albă ca omătul, și atinge pèrul cel negru și creț, ce gingaș o imprejmuește. Dar feciòrele nu se uită și nu iau sèma. Ele spèlă armele eroilor, ca să stea chiar în prèjma sòrelui, și versul lor lin se aude. Cântecul lor stràbate spre riul cel mare, care-l primește cu jale și-l repede în depàrtare pe latele lui talazuri, acolo unde stă armă lângă armă.

„Dulce riu! marel riu! cu pletele lungi și moi, în vis eu ți-am vèdut fàptura, în chip de ostaș, încungiruat de cèta-ți.

„Te-ai rădicat cu lancea și-ai mers la luptă mare, la luptă de bărbați. Vis reu e visul meu, căci a mințit și el!

„Nici că mai străjuești, nici că mai stai în prèjma celor ce dau nàvală. Brațul meu stă împotriva; dar tu, riule, ajută roii lor să împedecăm!

„Ore vrei să fii fricos, să-ți duc neinimos? Scòlă-te! Rădică-te! Inghite-ne în pace.

„Rostogolește-te fără simțire peste trupurile ce în giugiuri învèșci, precum inghiți strigàtele și porți îndoielele nòstre.

Pàdurea aude a pașilor tropot, ea se gânde: — e cântecul vijeliei; și n'trebă ca pe un vechiu cunoscut: — de unde vii așa în gonă mare?

Al strigàtelor vuet ajunge până n riu. Acesta n veselle îl duce înainte, și întrebă și el: E astăzi serbătore în pàdurea adâncă? Sunetul cunosce; dar ce serbați vbi ore?

Și ca oțelul ce resună, se sdrobi strigătul de stâncă. Credea că inimele cumplit vor bate n pepturi și cugetări adânci frunțile vor brăzdă, dar el stă amenințând și certând: ce bate așa nàvalnic inima în pepturile vòstre?

Nu erà furtuna, nu erà nici cântarea de serbătore, nu erà nici bătăia inimei nòstre. Rèsunat-a puternic, isbit în scutul nostru, scutul sortii, care s'a sdrobit.

Și n riu și în pàdure tôte-s în tăcere, stâncă ea ênsă-ș vuetul resfrânge, până ce n'trebăm, apèsat și greu: „O sòrtă! Ce ceri dela noi?”

Până când luna nu va fi din cer cu vuet asvèrlit, și nu va pică jos pe pământ — nu perim.

Până când steele nu vor trece, unele după altele, și sòreie a lor suflet nu va suge — nu perim!

Până când papura pèr de feciòră nu va răpi, legându-l ca cuibul pe cap ușor așețat — nu perim!

Până când bărbatul degetele-și simte tremurând c'ating draga lui iubită, până când pèriul cu mândrie alergă prin ogòre multe ș-al holdelor frémăt duios el ascultă — nu perim!

Până când iepete sirepe peste câmpii vor sbură, legândănohetele eroilor noștri — nu perim!

Până când apă din pètră n'a curge, florile tôte n sàbii sângeròse nu se vor schimbă, femeile nu vor mai ride cu bucurie când dinainte-le trec cele cu dulci nàdejdi — noi nu ne stingem!

Până când pàdurea nu va sta n mirare de propria-i trumusețe și pământul nu va dice, deabiă șoptind: — nu mai am loc pentru nici un mormânt! — nu perim!

Se s'aude n cea pàdure? Ea rèsună n adâncimi de tropote sute, de tropote mi, de bărbați și de

cai, de zângănitul armelor. Feciòrele n mirare se rădică n sus și ochii ațintesc. Pàdurea-i deșertă cât ochiul pètrunde; dorm chiar pàsàrelele de zăduful dèlei. Dar sunetul straniu înabușit s'apropie, și legate de dènsul, nevèdute, misteriose cete; până ce Sola mută și palidă, ca și albul ei veșment, brațul nu-și rădică și dincolo arată spre malul drept al Dunării. Pulbere ca dela sute de turme spre cer se înalță, în ea se vede scânteind, terul dela coifuri și din verfi de lănci, ce-apar de-odată și iute iar dispar, ca fulgerul în norii cei negri și plini de stricătore grudină. Pàdurea rèsună mai tare și mai slab de acei cari, pe cela mal, de pe nălțim spre riu, mulți și nenumèrați, cumplit înainteză. Și fără trăgânare se pun la ciocănit, se pun la fàurit, la focuri alburii în miezul dèlei, se pun să n'tindă pod de luntri imbinat. O și a trecut numai și totul e stèșit.

Stau armele strinse n mănunchiuri amenințătore, spre cer înțepenite: iar cetele tot vin și se rostogolesc. Pe cela mal al Dunării, dealuri, dealuri, șesuri, pàduri, se par tôte că se mișcă, se par tôte a năintă spre riu, în jos, ca albia să i-o astupe. Toți — Sola și feciòrele privesc în tăcere peira ce vine. Stă feciòra nemșcată, cu mâna umbrind ochiul sprincenat. Inima-i erà împetrită de spaima puterii ce dincolo se reversă spre podul întins, ca lăcuste de care nimic nu te apèră, pe care nici ape nici arme nu le oprește, care cu propriile lor trupuri poduri întind, jertfind din a lor mulțime acele ce ênșile sdrobesc, spre a preface n pustiu gol, pàdure și câmpie.

Sòrele apune. Liniștit și pacinic lunecă și trec valurile aurii. Iar dincolo pe mal lănci și scuturi luccesc însângerate de focul viu al sòrelui. Chiar pulberea ce se rădică din dealuri și din vâi ca lum des și înalțat, chiar pulberea roșește, și n'treg cerul stă în foc, c'atunci când pàduri aprinse, de flacări se inghit. Dar vine umbra albăstrie și n'cet, pe nesimțite, ea se n'tinde peste tôte: e stègul ce se plecă, când ziua e perdută și ôstea e invinsă. Sola stă și numèră locurile ce scânteiază, dor ar iscodi a vrămașilor putere. Ea stă și numèră, până ce-o letiță semn îi face, că ostașii așteptă, armele să rădice de pe nàsiposul mal. Atunci Sola se trezește și pașii ei întorce.

Nando de mult sta în așteptare, în dos de arbore. El nu se uită nici la Romani, nici la podul lor, nici la primejdia ce pe toți amenință. Ochiul lui e ațintit spre armele sale. Le va fi spèlat Sola, le va fi atins ea pe dènesele cele din urmă, le va fi ținut ea încă în mânil ei cât de puțin după ce le spèlase. El repede s'asvèrle asupra lor, pașind pe urmele calde încă de gingașul picior al Solei.

Dar Sola înainteză rece, ca zàpeșile ce pe vèrfuri de înalți munți nu se topeșc nici de căldura sòrelui din luna lui cuptor. Ea nici că se întorce. Odată numai ea brațele-și rădică, în creșcet și le pune, și ierăș în liniște înainte pàșește. Ea este ca a negurilor fàptură, de adierea serii împinsă încet și lin.

Nando stringe cu tãrie lancea la peptu-i, sãrutã scutul cel credincios, ca și cum ar șci că intr'ênsul ea fața și-a ogindit, ca și cum i-ar cere chipul să-i pãstreze.

Roșitus'a Dunărea, — se pãrea că valuri de sânge se reversă din ea. Plină-i de trupuri, — se pãrea că chiar valurile ei au murit. Plină-i de arbori, — se pãrea că tôte pãdurile s'au plecat înaintea toporului. Iar giur împiegur aerul tremurã de țipete și rașele sòrelui se clătina. Podul stă încă și trece peste dènsul pedestrime și cãlãrime, indesite ca furnicile cãlătore.

A Dacilor ôste-i sdrobotă, imprăsciată. În păduri ea se strînge din nou în tăcere, ca o stîncă de granit. Pe Nando îl aduc pe crengi; din multe rîni ei sîngeră. Sola sta în picioare, apucă în mîni valurile ei de pîr, și fără a vorbi, de trei ori cu dînele peptul își bate. Nando, de dureri invins, ochii închide și ostașii plini de jale capetele plîcă.

Adunată stă a Dacilor ôste și ranele-s vindecate. Iar Sola-ș taie pîrul cel negru și lung. Sus îl legă la vîrfurile lancei lui Nando, se fâlțae ca o flamură de vînturi mișcată, de sîrle luminată. Acesta dicea: «Vei fi condus spre glorie și biruință. Și 'n adevăr biruința și gloria în partea Dacilor se dăduse. Romanii sta înfrînți. Strălucind de veselie, Nando vine spre Sola, plin de putere, ager de tot, el care minuni făcuse, în mîni cu flamura din mîna ei primită: — «Sola! Ôre astăzi vrednic sînt de tine?»

Ea inse rădăci mîna și 'n tăcere trei degete-i arată. Se mișcă mulțimea. Eroii s'asvîrî în prețma ei. Femeile cer Sola să se 'nduplece. Bătrânii o incungiu-ră, rugînd ș-amenințînd. Toți se strîng în giurul feciôrei. Dar ea-și scutură pîrul cel des, care-i incungiu-ră capul ca o cîmă de leu, de lumini aurii străbătută: — «După a treia bătălie! Atunci voi alege!» —

Astfel vorbi, cu glas rece. Se 'ntôrce apoi cu mîndrie și 'n a cortului intunecime dispare.

A treia bătălie! Întră 'n țeră a Romanilor puteri covîrșitoare. Întră și se revîrșă ca apele umflate ce năvălesc cu sloii de ghêtă. Întră și lupta se incinge, precum vijelia în păduri turbéză, copaci scoțînd cu rădăcini adânci, turnându-i la pămînt. Dacii stau neclintîți. Dar totul e pierdut! Nando e nease-menat. Flamura lui, în sânge adăpată, din vîrfurile lancei cade ca muschiul de pe brad; iar peptu-i stă deschis de o lovitură grea, din care sîngele-i curge 'n șirîcie ferbinți. Nando cade la pămînt și tot încă se apără cu paloșul rădicat. «O Sola, vino!» șoptesc fără putere a lui buze oflitate, ce sîmînă cu florile ce de pe arbore tremurînd se scutură în pulbere. «Sola, vino!» Ea inse stă în vultorele luptei, vede flamura, vede cum ea se plîcă, ș-aude ostașii, de mîrte amenințați, strigînd cu toți — «Sola!» Ea rîndurile desparte cu brațele ei albe și spre Nando privește, care la pămînt jos sufletul își da.

Cea din urmă suflare din peptul lui ieșise, și ochii lui de abia se 'nchise în ultima-i ochire de dragoste și de credință. Ea ingenunche lângă trupul fără suflet, îi ia mîna slăbită din care abia acum paloșul cade, și strigă 'n imbulzela luptei celei mari: — «Acesta este a treia și de bătălie! și acesta-i mirele meu!» — Eroii cu spaimă și impetriti aud grîznicul cuvînt. Se rădică inse îndată un strigăt și un țipet, ca tunetele ce se 'ndesă în stînci adânci: «Sîntem pierduți! Arătarea-i adevăr! Feciôra-i de vină! Ea ș-a plătescă! Nici unul din noi să nu mai remăe, dar ș-fata și ea, care mîrtea a adus, și ea să pără!»

Cu mîna ei în mîna lui Nando, cu inimă tare și vesel suris, fără a clipi din ochi, ea mîrtea primeșce dela ai sei. Iar ostașii toți s'asvîrî în navală și secerati sînt toți, ca spicele ce cad fără glas și fără jale. Din al Dacilor uriaș popor nimic n'a mai ramas. Imprăsciate zăceau pe pămînt tot trupuri ne-insuflețite. Se asvîrîse 'n bătălia cruntă și femeile tôte, spre a nu remăne pradă ostașilor Romani, ele, cari cu mîndrie eroilor da semnul de dînsii așteptat.

Nôptea, la lumina lunei, umblă rătăcind pe malul Dunărei; în sus și în jos, mărêta arătare a unei feciôre. Ea mînilor-și frange, în ape intră până la brâu. Ea caută un vad, să trecă dincolo și cu glas

se vaetă: — «Dar nu vedeți? Din cea din urmă bătălie am luat pe cel din urmă ostaș! Trebuie să trec dincolo! O valuri spumegătore! Lăsați să trec, ș-a-șdez dincolo la adăpost de furia vrăjmașului, pe cel din urmă ostaș! Lăsați ca dincolo mirîsa să trecă! Arătați-mi vadul ca să nu văd ôștirile romane, căl-cînd în picioare pe mortul meu! Lasă-me, Dunăre, să trec prin ale tale însîngerate valuri!»

Astfel se vaetă feciôra tîta nôptea cea lungă și mînilor-și frange. Dar ale Dunărei valuri mărête curg ne'ncetat, puternic, nemilîse, la lumina lunei, care a privit a Dacilor sfîrșit ș-a morților mulțime!

Dedicația.

Flutar alintat pe flîra tinereții ferice.
Adăpînd cu dulcea-i rouă visurile-ți aurite,
Nu fugi de îngănarea vîntului, ce te-a atins,
Și ascultă cum un șopot de iubire visoreșce
Din adîncul apei clare, ce un suflet stăpâneșce,
Suflet sbuciumat de dorul dorului teu necuprins.

Ochii tei, ce doi luciferi răsăriți în faptul serii,
Vîrșă doue rîuri sfinte din izvîrele durerii,
Ce se nașce, cînd iubirea-inima ni-a săgetat;
Adăncimea lor ascunde lumea visurilor tale
Cu gîndiri neprihănite, cu zimbiri de dor și jale,
Cînd oftezi după trecutul de veclă ingropat!

Lasă rața lor, iubito, sufletul să mi-l străbătă;
Stropii lor să-mi recoreșcă inima învîpăiată,
Să lucescă pe-al vieții cîmp, ca bobii de rubin;
Crengă ruptă să 'nvieze, să 'nvieze fericea,
Să se 'ntôrca într'o clipă zimbitoră nemurirea
Și 'n adîncul lor albastru să citeșce al meu destin!

O, de-aș fi, baremi pe-o clipă, curcubeu, ce arcueșce
Bolta cerului ce 'n lacrimi după sîrle se icopeșce,
Ți-aș întinde cu iubire auritele colori,
Să-ți gîteșci din ele haina de mirîsa fericeă,
D'albă ca un erin la față, spre altar pășind smerită,
Strălucirea ta să 'ntrecă fața sînteii aurori!

Sîrle, decăș fi atuncia, scobori-m'aș cu grăbire,
Să te 'nalți în locu-mi, dragă, cu mai multă strălucire,
Scoborînd aș da poruncă stelelor din infinit:
În cununa sa 'mpletășcă rața lor tremurătoare,
Iar pe frunte-ți ș-o anine luna, pururi gînditoare,
Să privesc la tine vecinic, cu dor lung, nemărginit...

Rața strălucirii tale mi-ar topi a iernii ghiață,
Ce-o cuprinde fără milă vesteșita mea viață
Și din somnul greu trezi-m'ai; iar nemistuitul foc,
Ar schimbă în vecinică clipă dragostii de-acuma;
De bobocul fericeii nu s'ar mai atinge bruma;
Am fi domni peste durere și stăpîni peste noroc!

Străcură-s'ar fericite ciasurile de plăcere,
Ce mi-ar respîlă de-a rîndul anii rodnici de durere
Și cu frunțile 'nvîlitate 'n rața visului serin
Ni-am deschide cale vieții printre florile câmpiei,
Ce ascund în al lor zimbet taina nevinovăției.
Ele te-ar numi crîieșă...

Vai, dar n'auți un suspin?!

Da!... Eu nu-s nimic din totul, ce în minte se cerne,
Nu-s decăt o slabă umbră a dorințelor eterne.

Umbră, ce-i ascunsă 'n taina unui vis neisprăvit,
Umbră, care se tereșce dup'a sôrelui lumină,
Sôre, ce luceșce 'n ochii și in fața ta senină,
Sôre cu zimbiri curate, ce m'au prins și m'au robit! . . .

Sighetin, 1891.

Traian H. Pop.

Firicel Petru.

— Poveste. —

Cic'a unui biet om pécătos i muri muerea, și fiind că avusese ea un copil cu numele Petru, care remase micuț, se hotărî ca pentru susținerea gospodăriei și pentru ingrigirea de micuțul Petru să se pro'nsore. Plecă in pețite, cerc'o use, deschide doue și in urmă in un colț de sat la spațele lui Dumneșeu, dă peste o muere remasă vėduvă cu trei fete. Se inteleg omenesce și se invoesc amėndoi, ca nu numai ei, ci cu ea să aducă și cele trei fete, ca așă impreună să crească cu Petru ca frați.

Și trăiră la olaltă un vėc de vreme, copiii se crescuse cam cu chin, cu necaz și imbucau toți din o turtă ce o făcea găzdărița Sanda — de câte ori făcea malai — pe cărbuni. Dragostea inse pentru copii de doue loze nu ținū mult la Sanda, ca la ori care mășcione. Ea indată ce află cu deameruntul rostul casii, după ce gospodăria ajunsese deseversit in mănile ei și pe bietul bărbat îl făcu obelă și-l puse sub picior. Petru de și încă mic, totuș de cele mai multe ori la mănecare fu deschilinit de surori și indopat cu mănecări mult mai rele și stricaciōse.

Așă prin necaz și amar crescū ei și când socotiă mășcionea că ar fi bun de intrebuințat câte la ceva, se puse in capul bărbatului, și șcii ține tōcă, ca să-l trimită peste ți cu boii la pășune ca dōr, ȳicea ea n'o să mănănce mănecarea deafeci. Bărbatu cum îi bărbatu se aplecă și mai ales la vorbele a doua muere, și se invoesce de să trimită pe Petru cu vitele la păscetōre.

In fiecare ȳi-l sculă pe bietul copil de nōpte i da sbiciu 'n mână și traista la gât și hait! Sbiциul de abătut boii, iar traista pentru turta cōptă din cenușă din vatra luminii și pe lângă ea nici o scaramură de ceva.

Plecă bietul Petru și când ajunsese cu boii pe unde socotiă că erba este mai bună se aședă jos și fiind că-i eră fōme, bagă mână 'n traistă și scōte turta de cenușă. Dar se 'nțelege, că o scōte numai să se uite la ea, căci a mușcă din ea nu-i eră iertat, pentru că mășcicioia când i-o dete, i porunci aspru că iarăș așă intrėgă să o aducă și să nu cuteze a gustă măcar din ea, căci altcum cu ea față să nu dee.

Și Petru pe cât de lud, el șcica că acēsta ce insėmnă. Se pune și incede a plānge și plānge, Dōmne de se scutură cămașă pe el și de l'ai fi vėđut inima ȳi s'ar fi rupt. Și plānge copilu de diminėta până că-tră amed cu atāta jel, cu atāta durere, de gāndiai Dōmne se prăpădesce. Când pe la amed unul cu numele «Barna» se apropie cu sfielă și durere de el și-l intrėbă că ce a pătīt. Ca veđi Dōmne și boii-l compatimiau.

— Dar cum să nu plāng, ȳice el, căci când mășcionea astă diminėtă m'a trimis cu voi la pășune, mi-a pus o turtă făcută din cenușă și asta mi-a spus ca să o aduc iarăș intrėgă acas, căci altcum cu ea față să nu dau.

— Nu plānge dragă gazdă, i ȳise Barna, căci decă este vorba numai de mănecare eu îți voi purtă de grijă, ia numai cornul meu cel drept și te uită

odată in el și ce vei pofti aceea îți va da Dumneșeu de mănecare.

Barna aplecă capu și Petru luându-i cornu se uită odată 'n el și se fiți vėđut Dōmne minunea, cum naintea lui Petru se intinse o mesă plină de mănecări și beuturi de să nu te mai despartī de ele.

Petru mănecă și beū bine, se uită de nou in corn și iarăș ca prin minune se perdură tōte.

De cu sēră când sōrele eră de un om aprōpe de scăpătat Petru plecă cu boii acas. Când intră in sat, unde află o grămadă de copii, mai sēde, mai ascultă minciunile copiilor până ce boii s'au indepartat, apoi plecă alergānd după ei, până ce-i ajunge. Iar mai află alți prieteni se mai jōcă și așă ajunge acasă. Acasă când intră in curte, incede a flueră, a cantă, șcii ca copiii, până ce dă nas cu nana Sanda, apoi își perde deloc tot curagiul. Când intră in casă, Sanda indată i ia traista dela grumaz și caută in ea nu cumva copilul va fi gustat din turtă, ca să aibă de ce să-l bată.

Mare i-a fost inse mirarea, când vėđū că turta e intrėgă, iar Petru vine cāntānd și fluerānd de pe țarină. Nu ȳise inse nimic și sēra cu nōptea trecū.

Māne ȳi Petru plecă iar cu boii, mășcionea iar i pune turta in traistă și-i spune iar, că cu ea incedu să nu vină acas.

Se duce Petru, dar când ajunge la pășune, ar mănecă, dar mănăncă decă ai ce și de unde! Și Petru se pune de nou pe plāns, de gāndeșci se bagă 'n pământ. Dar lui Barna făcēndu-se milă de el îi spune ca să facă iar ca ieri.

Face Petru odată, face de doue ori și așă ține ca vre o sēptemānă. Dar când mănci și bei bine, treub că-ți și merge bine și la fața te cunoșci. Așă și Petru, in loc să slăbescă și cu vreme să mōră după socotința și dorința găzdăriței Sanda, el prinde fire, se face din ȳi in ȳi tot mai chipeș și mai rumen. Asta dela o vreme nu mirosiă bine Sandei și cam incedu a bānuți pe āst copil. Hotăresce deci ca in ȳia următōre să trimită in ascuns pe una din fete ca să-l păzescă, că dela cine și ce mănăncă. O și trimite pe cea mai mare, că dōr in ea are mai bună nădejde și fata se pitulă in un tufiș aprōpe de Petru. Dar Petru indată o ochesce și incede a fi trist, pentru că șcica că acēsta bāgāndu-i de sēmă toți pașii și mișcările lui, va trebui in ȳia aceea să lomezce, cu deosebire când gāndiai la mășcionea al cărei plan îi ista. Și-i trist și șuscăie bietul Petru, incāt boul bāgāndu-l de sēmă, îl māngăie să nu se tēmă, căci are el ac pentru cărpirea cojocului mișelnic al Sandei. I spune adecă lui Petru, ȳca să cheme pe soru-sa la el, ea va adormi și atunci el fără fricā pōte să mănecă ca și in ȳilele de mai nainte. Făcū asta și fu bun. Sēra Sanda așteptă cu sete, că cine șcice ce minuni o să-i spună fata că a făcut Petru. Dar se inșelă amar, căci când intrėbă fata ce a făcut și mănecat Petru, ea-i raspunde «pașce cu boii.» Și s'o fi vėđut Dōmne pe Sanda cum scrașniă cu dintii, de gāndiai că tae fer cu ei. Se hotărî dară ca māne ȳi să trimită fata mijlocină, că aia dōr o fi mai grijōsă și va bāgă mai bine de sēmă. Dar inzădar, căci când fata vine sēra acas spune mumanu-sa iar că Petru «pașce cu boii.»

Ce să facă Sanda? O să trimită și pe cea mai mică, că dōr aia o vedē mai bine, că are 4 ochi. Căci, să ve spun dvōstre, fata cea mai mică avea încă dela nașcere 4 ochi, doi la locul lor și doi in cefă.

O trimite, cum ȳisei, Sanda și pe ea, dar lui Petru ȳeu i fu pe grijă și o vėđū și pe ea, iar o chemă la el și face ca cu celelalte, dar o adōrme numai de doi ochi, iar doi remān deschiși pe cari

NANI, NANI, COPILAŞ.

Petru nu-i bâgă de sémă. După aceea ia cornu dela bou, se uită iar in el și de loc i se intinde mésa cu mâncări și beuturi ca la curtea împărătescă.

Fata, se 'nțelege, cu cei doi ochi deschiși vëdù tôte și séra povestește tot mumâni-sa.

Sanda la auđul acestora se face foc și pară, umblă prin casă ca turbată și nu știe de ciudă și necaz ce să facă. L'ar fi sugrumat pe bietul copil, de eră cu el singură.

Dar șefi cum fi ǎsa: dracu nu dórme ei, umblă să-și facă in tot locul pe voe. Sanda incepe a face feluri de feluri de planuri cum să prăpădescă pe afurisitu ala de bou; i pică 'n minte, că mai bine ar fi să se facă betegă și să nu se ridice din pat pân ce bărbatu nu-i va da să mânance carne din Barna. Cum se hotări și făcu. Se pune in pat și-i betegă astăzi și-i reu mâne, aduce bietu om lécuri și vrăjitorii din tôte părțile, dar tôte inzădar, Sanda nu se zvidue.

Dela o vreme vëdënd bietul om, că nu mai are ce să i facă și fiindu-i frică, că găzdărița Sanda își dă pelea popii, o intrébă, o 'mbie cu de tôte și că ce ar dori și polți ca să-i facă, că dór din aia i-o trece.

— Nu cred bărbate, că-mi altu lécu, — ǎse Sanda, — din altă ceva, decât decât aș mănca măcar numai o pecinioră din carnea lui Barna, tae-l tu și-mi dă căta carne, căci eu simt că m'oi însănătoșă.

(Incheierea va urmă.)

Aurel Iana.

Pianul Bertei.

Comedie cu cântece într'un act, de *Barriere* și *Lorin*.

(Incheiere.)

Berta. Fără sprigin, fără prieteni, singur pe lume! . . . Cum ai făcut să poți căpëtă un asemenea talent ce vëd că-l posezi?

Franț. O Dómnă! am invëtat a cântă ascultând cânturile pasărelelor! . . . Am invëtat armonia auđind suflarea vântului, și m'am deprins cu sculptură, admirând niște mâni ca ale dtale! . . . In slérșit am devenit artist, cum devine cineva amorezat . . . la noi.

Berta. Și cum devine cineva amorezat . . . la dvóstră!

Franț. (Privind-o.) Cum veđi . . .

Berta. Dle Franț! . . .

Franț. (De odată.) Dómnă! cât e de senină astă frunte, și cât de dulci sânt acești ochi!

Berta. (Sculându-se.) Dle! . . . voi chemă pe Iulia.

Franț. (Sculându-se și trecënd nr. 1) Și pentru ce dnă? pentru un pécăos compliment . . . Dar a Dómnă! in fiecare ǎi câte nu se dic de fecióra lui Raphael, și ele nu chem pe Iulia pentru atâta lucru!

Berta. (Ridënd.) Ascultă dle Franț, te rog . . . încercă-te a vorbi ca tótă lumea.

Franț. Dar tocmai asta fac și eu . . . óre tótă lumea nu-ți spune dnă, că ești adorabilă? . . . (Berta intinde mâna spre cloțel.) Iertare, ve rog . . .

Berta. Bine, dar ie séma!

Franț. Se vorbece ca tótă lumea! . . . e lucru lórte nedumerit! . . . Voiesci să vorbim despre politică?

Berta. O nu, — dl marchiz, moșul meu, nu face decât asta . . .

Franț. Să vorbim despre ultima predică a abatelui . . .

Berta. Mulțumesc . . . mătușa mea m'a invëtato pe de rost!

Franț. Atunci . . . să vorbim despre creșcerea și educațiunea cailor, a cănilor, a buldogilor, a cucoșilor . . .

Berta. Ba, ba, ba! . . . Dl de Nervil . . . (Se oprește rușinată.)

Franț. Cum? dl de Nervil nu-ți vorbește nici odată despre altceva? . . . Eram sigur . . . Ei bine, trebuie să fie lórte vesel! . . .

Berta. (Cam supérată) Te rog . . .

Franț. Nu-i așa, dnă, că dl de Nervil ve plictisește?

Berta. Dar domnule Franț! . . .

Franț. O! puteți s'o mărturisiti fără sfielă inaintea mea . . . căci el me plictisește și pe mine mult, cu tôte că nici nu-l cunosc!

Berta. Ancă odată . . .

Franț. Iertă-me, dnă . . . de o mie de ori iertare . . . dar trebuie ca să vorbesc ceva! și când me gândesc la dta, așa de bună, așa de frumoșă, așa de artistă in slérșit . . . să iai de bărbat pe acest om = cal . . .

Berta. (Fórte atinsă.) Ah! domnule! . . .

Franț. Iertare! voiam să ǎic pe acest centaur!

Berta. (Suride aparte.)

Franț. (Animându-se.) Dta, soția lui! . . . nu, nu, e cu neputință!

Berta. Dar dta nu ai mințile întregi!

Franț. Dar dnă, dta nu știi că, cu dl de Nervil vei suferi de splin séu ipohondrie opt ǎile pe fiecare săptămână . . . Dl de Nervil e-un Englez! . . . De ți va spune că te iubesc, îți va spune-o pe englizește! Are să te facă să mânanci jeibulut-sup și brid-sos. Are să te ineece cu kipșeci, cu Landskep și cu Quarterly reviews. Are să-și petrecă vieța in grajdurile sale — model, in mijlocul ogarilor seu a buldogilor! Tótă ǎia are să fie ocupat cu dare de purgative jocheilor sei, pentru ai face să-și piérdă vr'o douesprecece line din greutatea lor . . . Va preferi inaintea dtale pe cea întei iepă de rasă séu oricare hărmasar ce ar fi in stare să sară o stavilă de șese pieióre, și — își va aruncă creerii in aer in ǎia in care Margareta séu Rosalba se va lăsă a fi întrecută cu un pas măcar.

Berta. (Suridënd.) Ce-i dreptul, die, ești pré amasant, și rid, privește-me, din tótă inima!

Franț. Ridți dómnă? ei bine, eu, nu știu ce simțesc aprópe de dta, dar vëd că inima-mi se sbate, ca și când o amintire . . .

Berta. (Fórte rece.) Dle Franț, cântă-mi una din acele romanse pe cari le esecuți așa de bine . . .

Franț. Fie, dómnă, voi cântă. (Aparte.) Tot atâta-mi face! (Cântând.)

Berto, me crede, de cerul ța dat

Vocca sa dulce cum o poseđi,

Cu dënza trebui să alinezi

Inima celui ce 'ngenunechezi

Cu al teu zimbet drag, furișat!

Berta. (Emoționată.) Dle, e fórte reu aceea ce dta faci!

Franț. Mi-ai ordonat să cânt . . .

Berta. Ei bine, acum te oprese. Acele cuvinte próste, ridicule . . . și aria este pré urită.

Franț. (Cu frică.) Eu am compus-o.

Berta. Plecă! te rog.

Franț. Dómnă, te am ofensat, — iértă-me . . . me căiesc fórte . . . dar te iubesc! . . .

Berta. (Sever.) Dle!

Franț. A! de asta nu me căiesc, de sigur.

Berta. Destul, dle . . .

Franț. Voiesci să mai cânt?

Berta. Nu.

Franț. Al doilea cuplet?

Berta. (Emoționată.) Nu . . .

Frant. De nu-ți va plăcé, atunci nu voi mai cântă pe al treilea! (Cântă.)

Earlo, me crede, de cerul ți-a dat,
Gingașul suflet ce îl posezi,
E ca 'n tăcere tu să-l păstrezi.
Ș-apoi tainic să-l incredințezi
Celui ce amoru-ți va fi probat!

(Berta emoționată se depărtează puțin)

Frant. Berto!

Berta. Dle, nu me mai numi astfel, nici odată, m'auți! Eu nu sânt stăpână pe mine... Eu am promis...

Frant. O promisiune se pôte rumpe...

Berta. Dle Frant, uită această seră... uită-me...

Frant. Să te uit!... O! nu mai pot!... Căci acum, când te priveșc, când te ascult cu mai multă luare aminte... imi pot da sémă de ceea ce simțiam mai adiniorea; dta, imi reamintești fermecătoreea nălucire ce mi s'a arătat cu mult timp înainte... E talia sa, vocea sa, ea ănsăși... Și cu tôte aceste ești dta...

Berta. (Emoționată fără voia ei.) Și unde ai văduț această nălucire?

Frant. In munte...

Berta. In munte?

Frant. Da, ce-i dreptul, nu-ți spuseseam, am fost inceput istorisirea mea de pe la sfârșit... Dnă, sânt breton, și dintr'o provincie săracă... Cornovalia.

Berta. Cum?

Frant. Intr'o seră, cântam, privind nourii, după obiceiul meu, și cântecul meu călăuzi spre mine o femeie tineră îmbrăcată ca o miresă bogată din satul Batz. Ea se rătăcise și veni să-mi ceră adăpost pentru o nopțe; i-am dat coliba mea, și am veghiat la ușă, căci nu mai voiam să întănesc privirea nici a unei femei!

Berta. Pentru ce?

Frant. Pentru că iubisem odată, și logodnica mea a plecat intr'o bună dimineță, cu nepusu'nmesă, cu un orecare cuconăș, care o prefăcu mai întei intr'o lată perdută, apoi intr'o baletistă la Operă. In Bretania, ea se numia Maria, la Academia de musică, ea se numeșce astăzi Angelina...

Berta. (Din ce in ce mai emoționată.) Și acea femeie, care a petrecut nopțeri in coliba dtale?

Frant. Ei bine, a plecat și ea de-asemena... dar am ceva dela dănsa... ceva ce a perdut pe când dormia, pe patul meu de papură...

Berta. Ce anume?

Frant. Acest juvaer... (Îl dă), acest mic cercel.

Berta. (Aparte.) O da, el e!

Frant. (Vesel.) Nici odată nu m'am despărțit de el; și totuș, acum venit aici, tocmai din Bretania, pe jos, cerșind pânea... Dta șcii restul, dnă; in cinci ani, am învățat totul ce o căpătină de Breton ca a mea nu șcica, și am ajuns un compositor lörte căutat; căștig douăzeci de mii de franci pe an, și editorul meu domiciliează in strada Viviena... și, in parentez, nobila stradă Viviena (Ridënd.) N'a voit nici odată să editeze romanța tinărului păstor din Cornovalia. (Cântând.)

Cântă tu privighitóre,
Decă sufletul ți-i lin,
Intr'al meu ași nu mai este
Decăt jale, decăt chin!..

Veđi, dómná, că poesia... este cam destul de naivă! (Ștergënd o lacrimă și forțându-se a ride.) Iértă-me... plâng, ca un tont, nu i așa? (Věđënd pe Berta care de asemenea are lacrimi in ochi.) Dar dta, dómná, ce ai?

Berta. Eu?... nimic, nimic. (Cu störtäre.) Adio, dle Frant.

Frant. Dómná...

Berta. (Förte emoționată.) Adio! (Vrea să esă la stanga. Iulia alergă.)

Scena XI.

Acciași, Iulia.

Iulia. (Cu doue scrisori in mană.) Ah Dómne! dnă, Boby, valetul dlui de Nervil imi dăduse o scrisöre pentru dvöstre. Așteptam să fiți singură pentru a v'o da; dar el se întörse abia resullând, și duse că s'a înșelat, că acea scrisöre nu e pentru dvöstre; și a i-o dau înderët? (I-o dă.)

Berta. (Aruncând ochii pe adresă.) Ah!

Frant. Ce e dnă?... (Cetind adresa.) Döșorei Angelina artistă in baletul Operei. (Surprins.) Cum se pôte! Angelina! Din cauza ei... A! pe legea mea, ea imi datoră cu așa ceva!

Iulia. (Aparte, cu bucurie.) Merge bine. (Tare.) Dnă, iată și acea care e pentru dvöstre Boby dize, că in astă scrisöre dl de Nervil dize că a căduț de pe cal. — ceea ce nu-i de loc adevërat... asta-i pentru că se duce să cizeze in astă seră la döșora Angelina.

Berta. Bine!... (Dând scrisöreia Iuliei.) Pentru döșora Angelina. (Aruncă pe cealaltă pe loc.) Sânt liberă!

Iulia. (Aparte.) Dl de Nervil a dat in gropi! (Incet lui Frant.) Am cumpërat eu pe Boby.

Frant. Iți mulțumesc! (Iulia esă alergând.)

Scena XII.

Frant, Berta.

Frant. Dnă, totul s'a sfârșit cu dl de Nervil, — nu-i așa?

Berta. Cred că da.

Frant. Ei bine, acum?

Berta. Putem termina cântecul tinărului cioban din Cornovalia

Aș vré și ași ca flörea
Să fie neofelită...

Frant. (Mirat.) Cum? il șcii! dar te rog, un singur cuvënt... Nălucirea mea, miresă bogată din Batz?...

Berta. (Dându-i celalalt cercel, ce-l ia dintr'o cupă de pe gueridon.) Etă celalalt cercel al seu.

Frant. (Cu bucurie.) Dta! dta! Ah dnă, Berto!... scumpă Berto! (Acopere cu sărutări mâna Bertei; se aude vocea Iuliei.)

Berta. Dle! dle, iată că vine Iulia! (Berta se aruncă la pian și esecută o polcă brilantă. Frant bate mësura cu evantaliul, și Iulia apare.)

Scena XIII.

Acciași, Iulia.

Frant. Dolce! espansivo! bine, acum animato!!! (Aparte.) Boca a fost dată omului pentru ași acoperi adevërata gândire!

Iulia. Dnă, trăsura e gata și așteptă la seră...

Berta. Bine. (Ridicându se și salutând.) Dle!

Frant. (Salutând.) Dómná, fiind că dvöstre bine voiți a me primi ca profesor de armonie, voi avé onörea de a veni cu inceper de mâni!

Berta. (Cu ochii plecați.) Da, die!

Frant. Pentru a face progrese răpedi, este de trebuintă ca să luăți câte doue lecții pe ți...

Berta. Ah!

Franț. De câte trei ciasuri fiecare lecție.

Berta. Intr'adevăr?

Franț. Cel puțin... (Salută.) Dnă!... sînt desolat că vă părăsesc așa de cu vreme, dar sînt așteptat la Hertz... (Salută.)

Berta. Iulio!...

Franț. (Cu jumătate de voce, surîdend.) Arată ușa domnului!... (Berta suride; Franț ese prin ușa din fund împreună cu Iulia.)

Scena XIV.

Berta, singură.

(Remâne un moment gînditoare, și apoi merge la pian.) Surori albe și negre! ve diceam adiniorea să-mi vorbiți despre Liszt s'eu despre Thalberg, și voi... voi mi-ați vorbit de amor!... (Cîntă pe pian riturnele ariei, și apoi și din gură.)

Aș vré și ași ca flórea
Să fie neofilată,

Impreună (cu Franț ce nu se vede, dar a cărui voce se aude sub ferésta deschisă a cabinetului din stînga.)

Și eu micului Petre
Să fiu încă iubită!

(Vocea se perde in depărtare. Cortina cade incet.)

N. A. Bogdan.

Bibliografie.

Über den Ursprung der Rumänen. Ein Beitrag zur Ethnographie Südosteuropas. von Traugott Tamn. Bonn, Verlag von Emil Strausz. 1891.

(Urmare.)

Capitulul VII - Bulgari, Pecenegi, Maghiari și Români (de nord) pag. 104 - 120. Autorul se ocupă cu ramul slav, carele s'ar fi contopit cu remășițele romanice din munții Transilvaniei și cu modul contopirii. El memoréză veniră Bulgariilor pôte că de origine turcă. Aceștia făceau dese incursiuni peste Dunăre in peninsula balcanică, dela an. 680 chiar spre a se aședă permanent; ei nu vor fi fost numeroși, de aceea nu e mirare, că după puține generațiuni au început a se asimilă prin Sloveni. Pe timpul venirii Maghiarilor Bulgarii erau stăpâni in Valachia, Transilvania și in Ungaria resăritenă, și au mai ramas stăpâni cãtva timp după aceea. Otarele Maghiarilor și Bulgarilor le scôte din Porfirogenet așa: In vest, la Dunăre și Tisa Maghiari; spre resărit de acolo in Transilvania și Valachia Bulgarii «de dincolo»; mai departe spre ost in Moldova, Besarabia, Rusia sudică Pecenegi. Intre Silistria și Orșova trebuie să fie fost pe atunci Slovenii bulgarici așa de numeroși și tari, că nici Maghiarii nici Pecenegii n'au cutezât să-i atace. In Transilvania autohtonii romanici și Bulgarii sloveni au ramas neatînși de Pecenegi și Maghiari. Mai mult de 150 de ani după aședărea lor la Durăre și Tisa, Maghiarii au lăsat Transilvania in pace.

Autorul crede, că chiar in timpurile ce au urmat după aședărea Maghiarilor in Ungaria, s'a finalizat formarea poporului român, contopirea elementelor romanice și slavice inițiată și realizată cu inecul in decurs de seculi. Terminus post quem (terminul după care) e venirea Maghiarilor — înainte de acesta nu s'a putut formă aceea ce desemnă astăzi prin

limbă română, căci decă are dreptate Cihac, elementul latin din limba română reprezintă d'abia mai mult ca o cincime, cel slavice ca doue cincimi și cel maghiar circa o decime, ce demustă, că legănul românimei de nord n'a stat in sud, ci in nord dela Dunăre.

Autorul admite cu Miklosich amestecarea elementului limbistic romanice cu cel slavice anume cu cel sloven, și prin mai multe coniecturi se încercă a esplică și amestecarea carnală. Pentru contopirea Valachilor cu Slovenii aduce configurațiunea geografică: Văile închise cu satele isolate slovene au căduț una după alta sub influința muntenilor mai energici, noii coloniști slavici nu veniau, comunicațiunea eră puțină, incursiuni ocazionale inimice au promovat amestecarea mai intimă a elementelor eterogene încă rezistente. In a această amestecare păstoriei romanici reprezentau elementul bărbătesc.

Poporul mestecat al Românilor de astăzi s'a putut formă nu numai, că Valachii prin inmulțirea lor au fost constrinși a invinge și asimilă slavimea din văli prin superstratificare, ci și prin aceea, că Slavii au fost împinși la munți.

Procesul a trebuit să decurgă in mai mulți seculi, altcum nu se pôte esplică faptul, că românimea, de și estinsă peste teritorie atât de mari, posedă atâta omogeneitate in limbă, modul de traiu, port, datine și tip.

Ca moment determinat pentru modul in care s'a efectuit apropierea și contopirea Românilor transilvani cu Slovenii, amintescă creștinarea. Nu e sigur, dice densul, că creștinismul a intrat in Dacia deja in perióda română; locul des citat dela Tertulian nu probéză mult, pentru că e de caracter retoric; decă ar și sta acesta, influința religiunei noue nu va fi trecut mai departe peste elementul proprie romane și elenistice din cetăți.

Naționalitatea mestecată de nou produsă, séu care eră in producere, n'a primit creștinismul dela Maghiari; ritul grecesc, profesat de Români nordici și sudici indică Bizanțul ca origine, de unde numai prin mijlocirea vecinilor bulgari a putut ajunge la densii. Atingend autorul increstinarea Bulgarilor continuă, că după ce s'a increstinat Valachia, vor fi primit aceeași religiune și Slovenii Transilvaniei deja semi-romanisati. Prin acesta progresul romanisării n'a devenit imposibil, dar decă creștinismul in forma sa romană ar fi aflat intrare, Români de astăzi ar fi popor mai romanice, de cum sînt in faptă. Introducerea creștinismului in Transilvania prin Slavi e cauza, că limba română s'a slavizat mai in tôte cele referitoare la vieță religioasă și pur spirituală. Ca să-și esplicie totuși lățirea invingetóre a romanismului adauge: aceeaș putere atractivă demonică esercitată de limba mestecată angleză asupra celor de ginte germanică și scandinavică pare să fie avut la Dunărea inferiōră limba mestecată romanică-slovenică asupra tuturor ginților slavice; Romanul de nord in diaspora nu invetă așa bucuos limba străină ca slavul. Act citeză un alineat mai lung dela Hunfalvy, din carele merită a estrage, că in ceea ce n'au reușit Maghiarii și Germanii adecă a absorbi poporațiunea slavică, a izbutit Români, limba română de un secul romaniséză și pe preoții și pe fruntașii sei; acesta e propria ei glorie iară nu poveștile, care le produc preoții și fruntașii romanisati, spre a arată, că sînt urmașii nemijlociți ai consulilor și împărăților romani.

(Incheierea va urmă.)

Teodor Roșiu
em. profesor gimnasial.

Jubileul Academiei Române.

— București 2/14 aprilie. —

În ziua de luni, 1/13 aprilie, Academia Română a serbat aniversarea de douăzeci și cinci ani dela înființarea ei prin o ședință solemnă, care s'a ținut în sala Senatului din palatul universității. Ședința a fost președută de M. S. regele, președintele de onoare și protectorul Academiei, și au luat parte la ea M. S. regina și A. S. R. principele moștenitor, membri onorari ai acestei instituții.

Înainte de ora unu după amiezii, dnii miniștri cu dăminele, membrii înaltei curți de justiție și de cașatie și ai înaltei curți de compturi, membrii ordinari onorari și corespondenți ai Academiei cu dăminele, și un numeros public umpluse sala și tribunele.

Membrii Academiei, presinți la această solemnitate, au fost următorii: dintre membrii ordinari ai secțiunii literare dnii I. Caragiani, I. Sbiera, G. Sion, B. P. Hașdeu, N. Quintescu, G. Chițu, I. Vulcan, Gr. G. Tocilescu; dintre membrii ordinari ai secțiunii istorice dnii G. Bariț, V. Babeș, V. A. Urechia, M. Kogălniceanu, D. A. Sturdza, V. Maniu, A. Papadopol-Calimach; dintre membrii secțiunii științifice dnii N. Kretzulescu, P. S. Aurelian, Gr. Stefanescu, General St. Fălcoianu, E. Bacaloglu, dr. D. Brandză, P. Poni, dr. S. Felix, F. Porcius, Gr. Cobălcescu; dintre membrii onorari dnii P. Grădișteanu, Gr. Grădișteanu, Teodor Rosetti; dintre membrii corespondenți dnii D. A. Laurian, Z. Boiu, C. Esarcu, I. Bianu, St. Virgolea, A. Lecomte de Nouy, A. Naum, G. Ionescu-Gion, T. Speranță, M. Suțu, I. Stavici, I. Kalinderu, C. Erbiceanu, C. F. Robescu, S. Haret, St. C. Hepites, dr. Z. Petrescu, dr. A. Suțu, dr. C. Istrati, dr. V. Babeș, N. Culiianu, C. Gogu, dr. Gr. Rimniceanu, dr. G. Assaky, dr. N. Kalinderu.

La ora 1½, M. M. L. L. regele și regina și A. S. R. principele moștenitor sosiră la palatul universității, unde au fost primiți de dl L. Catargi, ministru de interne, de dl G. D. Teodorescu, ministru al cultelor și al instrucțiunii publice, de dnii vice-președinți ai Academiei B. P. Hașdeu și P. S. Aurelian, și de secretarul general al Academiei D. A. Sturdza.

După ce Majestatele Lor și Alteța Sa Regală intrară în sala de serbare și ocupară locurile presidențiale, orchestra și corul conservatorului de muzică, condus de dl director Eduard Wachman, întinară imnul Gintei Latine, care fu ascultat de tot auditoriu, stând în picioare.

M. S. regele, declarând ședința deschisă, pronunță următoarea cuvântare:

»Privesc ca o coincidență fericită că tocmai în anul suirei Mele pe Tronul României s'a pus temeliala Academiei noastre, care serbeză astfel al 25-lea an al constituirei sale împreună cu acela al Dămniei Mele. Cu viue mulțumire Mi-aduc aminte de ziua când am venit pentru întâia dată în mijlocul societății literare, cunoscând încă puțin limba română, și când bătrânul Heliade, salutându-Me cu urări căldurose, exprimă nădejdea că Me voi îngriji de hrana sufletescă a Românilor. Tot în acelaș an, la solemnitatea inaugurării presidată de dl Stefan Golescu, ministru își sfârșia cuvântarea sa asigurând că Națiunea intrăgă și Eu, în deosebi, vom urmări cu inimă și cu mintea lucrările Dămniilor-văstre. Aprăpe un pătrar de secol a trecut de atunci și, în acest lung șir de ani, am avut neincetat cel mai viu in-

»teres pentru tinera societate academică, care, sub ochii noștri a crescut, s'a dezvoltat și a ajuns a fi o însemnată instituțiune de cultură, având înrîuririle cele mai bine-făcătoare asupra limbei și literaturii noastre. Fericită eră cugetarea dlui N. Kretzulescu și hotărîrea repausatului C. A. Rosetti, care ceruse, sânt tocmai 25 ani, convocarea grabnică a unei societăți literare, având mai întîiu de tôte scopul de a se ocupa de limba și literatura ei. Cu drept cuvânt dicea acest mare patriot, fiind ministru al instrucțiunii publice, în referatul seu, că prin schimbarea literelor vechi, fără pregătire destulă, și prin transformarea repede a sistemului nostru politic, s'a adus în limba română o mare perturbație, care, nepunându-i-se capăt la timp, ar putea chiar să aibă rele influențe asupra ănsuș spiritului național. Din norocire această temă a putut fi înlăturată prin silințele societății literare, cu tôte că, la început, piedicele erau mari și luptele destul de arduțe, mai ales din cauza neînțelegerii ivite asupra stabilirii ortografeii, neînțelegeri provocată prin diferite vederi între susținătorii etimologismului și aceia ai fonetismului. Lupta această, a cărei fază ar trebui descrise de o pênă ca aceea a președintelui actual al Academiei, dl Ion Ghica, a răspândit înse lumină, și în sfârșit s'a stabilit o învoelă care a dat rîde bune; dovədə vedită sânt publicațiile Academiei dela 1881 până astăzi. Resultatele dobândite în un pătrar de véc pot dar fi privite cu viue mulțumire. Frumósă limbă română, în al cărei geniu M'am silit a pătrunde și pe care am îmbrătoșat-o cu multă căldură și dragoste, s'a întărit pe temelie trainică și a reinviat în vechia sa strălucire; înse, cu tôte perturbațiile, densa n'ar fi putut nici odată să fie primejduită având rădăcini pré adânci și un razăm pré puternic în cărțile bisericășii, în eroiciei și în poesia poporală.

»Literatura bisericășă, cu tôte iniuriirile slave și greceșii, este un isvor bogat al limbei vechi, păstrând unitatea în scriere și vorbire, și a fost astfel adevărata legătură între toți Românii din diferitele țeri.

»Căitirea acestor cărți vechi, cari înaltă sufletul și cari sânt o mângăiare în ciasul de suferință, deschide scriitorilor noștri un câmp întins și arată că limba strămoșescă este limba noastră clasică, având pentru popor un sunet așa de atrăgător. Cronicarii noștri ne grăesc în această frumósă limbă trecutul și zăgrăvesc într'un mod cumpetat, înse în culore așa de viue, furtunele și luptele crăncene înfruntate de Români, încât fiecare trebuie să fie cuprins de mirare cum némul românesc a putut să biruescă atâtea greutăți și să stăpănescă atâtea primejdii, cari-l aduceau adesea la marginea prăpastiei, fără a fi fost înghițit de valurile îngrozitoare ale vremurilor turburate și întunecóse de pe atunci.

»Dl M. Kogălniceanu, în patriotica sa preocupătare a Letopisețelor, scrisă cu măestrie, dice cu drept cuvânt: ». . . Providența luă de mână pe Națiunea noastră ca pe o fiică iubită între fiicele cele mai iubite, o scóse din tôte pericolele și o renaltă mai tineră și mai sdravănă decât fusese înaintea orei peirei.»

»Poesia poporală restrănge într'un chip minunat aceste vremuri grele ale unui trecut plin de nesigurăranțe și de durere. Pe când munca intelectuală, dorința și trebuința de a învăța și de a-ș ascuți mintea s'au deșteptat și au luat o dezvoltare însemnată cu viața politică, poesia eră de vécu adăncă sădită în inima Romănului, și ori-ce popor s'ar putea fali cu cugetările — unsele mărețe, atele dragălașe și atrăgătoare — adunate în această combră bogată a

»limbei noastre. Simțimintele inalte, spiritul răsboinic, »durerea și nădejdea, tânguirea și mângăierea, cari »resuflă în acest frunziș poetic, sânt tocmai oglinda »unui trecut plin de bărbăție, de încercare și de ne- »cazuri, un învățământ puternic pentru generațiile »presente și viitoare. Măndru pôte fi dar poporul ro- »mân de geniul seu poetic, pe aripele căruia s'a ridi- »cat la o înălțime care l'a ferit de inriuriri străine »și nepriinciöse, ocrotind chiar credința și naționali- »tatea sa. Poesia a devenit astfel cea dintâi temelie »a limbei, un adevărat tesaur al istoriei, un izvor »necat al literaturii române.

»Poveștile și legendele, cântecele și doinele re- »mase de vécuri ascunse în văile sêlbatice ale Car- »paților, sêu rătăcind prin câmpiile roditoare ale Du- »nării, trebuie să resune adese-ori în Academie spre »a însufleți lucrările sale; ele trebuie să strălucescă »de-apururea ca o podobă a némului românesc și ne »vor aminti și pe iubitul nostru Vasile Alecsandri, »care, trecând într-o viață mai fericită, a lăsat un gol »așă de simțitor în mijlocul nostru, al cărui nume »inse va rămâne neșters în inimile tuturor.

»Nu se pôte dar tăgădui că literatura biseri- »césă, cronicarii și poesia populară cuprind un ma- »terial prețios și că au avut o influență din cele mai »fericite asupra limbei române, de care cunoscutul »geograf »Hoffmann« țice, în opera sa dela 1840, »că »este atât de bogată, în cât, decât s'ar cultivă, ar »merită să fie limba a tot geniului uman.

»Academia, primind, la întemeierea sa, ca un »sfânt deposit, paza, ingrigirea și desvoltarea limbei, »trebuie să fie mândră de această însărcinare care este »și vrednică de o așa înaltă adunare literară.

»Etymologicum magnum Romaniae, ce am prop- »pus, sânt șapte ani, să fie alcătuit, și a cărui in- »cheiere sper încă a o vede, va arăta lunei învățate »ce comóre însemnate de cuvinte felurite și de cu- »getări inalte și frumoșe sânt ascunse în limba și li- »teratura noastră. Această operă, odată sfârșită, va re- »mâne un monument neperitor.

»Urez din tot sufletul ca Academia să strălu- »cescă tot'dauna prin lucrările sale, să încăldescă tôte »inimile românești și ca ușile sale să fie deschise »pentru întelniri pacinice și lupte științifice, un teren »pe care toți Românii să pôta intinde o mână fră- »țescă.

»Renumele Academiei noastre, încă tineră, de și »serbăză nunta sa de argint, trebuie să aibă un resu- »net departe peste hotarele țerei, spre a atrage în »capitala României pe bărbații însemnați cari să se »încredințeze că vechile Principate dunărene s'au »transformat în un centru de civilizație și de propă- »șire și au devenit prin vitejia armatei — ce a uimit »lumea prin avântul seu și tăria sa — un stat pu- »ternic și neatârnat, stabilit pe temelii așa de tari »încât nici o sguidire nu-l mai pôte sdruncină.

»Sânt adânc convins, că iubitul Meu nepot, moș- »tenitorul coronei, care face deja parte din Academie, »ca membru onorar, va șci, în ziua când va fi chiă- »mat de Pronie a implini înalta Sa misiune, să man- »țină tradițiunile noastre și să dea tot spriginul Seu »pentru prosperarea acestui însemnat aședământ de »cultură ai patriei noastre.

Toți au ascultat această cuvântare cu o viue și »respectuoasă atențiune; iar la sfârșitul ei intréga sală »isbucni în urări călduroșe pentru rege.

Cuvântul fu dat apoi secretarului general al Aca- »demiei, care citi raportul seu asupra activității aces- »tui însemnat institut național în timpul incheiat de »douăzeci și cinci de ani. Dl Dimitrie A. Sturdza ter- »mină acest raport prin următoarele cuvinte :

»Sire,

Din întêia și a activității Academiei, ați fost »animat de un viu interes pentru lucrările acestei in- »stituțiuni naționale și ați urmărit pas cu pas des- »voltarea ei.

Astăzi Ve puteți bucură că Academia a prins »rădăcini adânci, căci dela dânsa pornește o impul- »siune puternică spre o muncă energică pe câmpul »larg și intins al științelor.

Academia a avut, în această lucrare, un indemu »și un sprigin în luminata și călduroșă protecțiune ce »Majestatea Vostre și M. S. regina i-ați acordat ne- »conținut. Istoria acestei instituțiuni se află astfel strîns »legată de însăși istoria Domniei Majestății Vostre, »domnie strălucită prin fapte mari și glorioșe, dintre »cari cea mai însemnată este — fundarea regatului »român.

Să dea A-Tot Puternicul Dumneșeu ca a cinci- »decea aniversară a Regatului și a Academiei să aibă »a înregistră în analele națiunei progrese noi și fapte »mărețe.

După citirea acestei dări de sémă, M. S. regele »acordă cuvântul M. S. reginei, care citi cu o măes- »trie neasemenată o poesie, intitulată »Sola«, în care »Majestatea Sa cântă a Dacilor vitejie și a lor stin- »gere.

Abia rêsunară ultimele cuvinte ale reginei și ele »furé acoperite de aplause entusiastice ale tuturor asis- »tenților, adânc mișcați de frumoșă operă poetică a »Iustrei Carmen Sylva.

În urmă, M. S. regele dădu cuvântul dlui Mihail »Kogălniceanu, care citi espunerea istorică a trei mari »evenimente contimporane, la cari ênsuși a luat o »parte însemnată: desființarea robiei țiganilor, a pri- »vilegiilor de clase, a clăcei și improprietății țere- »nilor. După ce termină espunerea sa, dl Mihail Ko- »gălniceanu se adresă către Majestățile Lor cu urma- »toarele cuvinte:

»Sire,

În timpul lui Vodă-Cuza s'a desființat claca și »s'au improprietărit sâtenii. Acesta a fost o mare im- »bunătățire a stărei lor materiale.

În timpul Domniei Majestății Tale s'a făcut mai »mult. Opera începută s'a continuat.

Insurăteii din 1864 au căpêtat pământurile ce li »se acordă de lege și alți sâteni au fost improprietă- »riți. Dar ceea-ce s'a făcut mai mult a fost că-i s'a »dat țeranului, pe lângă pământ și sapă, pușca, ca »să-și apere țera. Atunci am vêdut cu toții cum paci- »nicul țeran a devenit oștén voinic, oștén vitez, care »se uită la mörte cu dispreț și care a reinviat, pe »câmpul de bătălie, gloria strămoșilor noștri.

Acesta e mult, fôrte mult: dar nu e destul. Tre- »buie să mergem înainte. Trebuie să facem ca, la vii- »torul jubileu, să vedem pe țeranul român ajuns în »pozițiunea în care glorioșii membri ai casei de Ho- »henzollern au adus pe țeranii din Prusia. Trebuie ca »prin cultură să ridicăm pe țeranul nostru, ca el să »aibă conștiință profundă și energică de drepturile și »de datorile lui, ca el să înțelégă pe deplin că trebuie »să-și pună viața pentru a-și apêra țera și némul.

Domnă,

Majestatea Vostră ați citit o frumoșă poemă și »prin care ați încântat pe toți câți am avut fericirea a »asistă la această serbare. Dumneșeu v'a incunurat cu »cununa neperitoare a poesiei încât purtați doue co- »rone glorioșe: una a regatului și alta a poesiei.

Poesia ce ați cetit o cunoșcem acum toți. Să-mi »fie permis inse a destănuî o poesie încă necunoscută »a Majestății Vostre.

In anul trecut sta la Mircești mulțimea plină de intristare și in doliu impregiurul trupului neinsuflăit al iubitului nostru poet Vasile Alecsandri. De odată se vede înaintând în rând ostășesc un mic corp de de cece omeni, intristați, dar mândri. Erau cei »noue din Vaslui și cu sergentul de cece«, cari veniau să păzescă sicriul celui care i-au cântat cu atâta răsuneț. După ultima cuvântare a bisericeii se auzi comanda militară. »Noue din Vaslui și cu sergentul de cece! Inainte! Ridicați!« Atunci cei de cece au plecat stégul cel sdrențuit de glonțuri pe sicriul marelui bărbat care a cântat cu putere vitejia ostașilor români, și ridicându-l, l'au coborît cu mânilor lor in ingustul moment. Acastă inspirațiune poetică veniă dela Majestatea Vóstră și este una din cele mai frumoșe și mai patriotice poeme. Eră ultima salutare ce trimitea țera armata și Majestatea Vóstră celui iubit și plâns de toți.

Sire,

Ați condus țera in grele timpuri la isbândă; i-ați făurit independență și din cele doue țerișore ați format tinerul regat român, glorios și respectat. Acăsta nu s'a putut dobândi decât prin mare stăruință și mare înțelepciune. Ele aparțin Majestatei Vóstre, Care ați fost in capul națiunei.

Să trăiți Majestatea Vóstră lungi ani încă, ca cu aceeași înțelepciune să conduceți țera; iar moștenitorul Vostru să ia învățatură ca să urme și el cu aceeași stăruință și înțelepciune lucrarea cea mare a redeșteptării și a înălțării némului românesc.

Cuvintele bine simțite ale fostului președinte al Academiei au fost primite de public cu o viue emoțiune. Ele furé intrerupte de aplause călduroșe, cari se reînoria la sfârșitul cuvântării.

Sedinta se inchia prin următoarele cuvinte, rostite in lipsa președintelui Academiei Ion Ghika, reținut de o indispozițiune momentană la moșia sa Ghergani, de vice-președintele Bogdan Petreiceu Hajdău:

»Sire,

Sunt acum 25 de ani, România a fost nașul Majestatei Vóstre. Sunt acum 25 de ani, Majestatea Vóstră ați fost nașul Academiei Române. In jubileul de astăzi România, Majestatea Vóstră și Academia Română sunt trei idei căsătorite cari-ș serbeză cununia de argint. Presintând Majestatei Vóstre acăsta medalie comemorativă, singura urare pe care o pot face, din partea mea și din partea colegilor mei, este ca acăste trei idei căsătorite. România, Majestatea Vóstră și Academia Română, peste alți 25 de ani de acum inainte, să-și serbeze cununia lor de aur!

M. S. regele primî din mânilor dlui vice-președinte, in aplausele unanime ale sălei, medalia comemorativă de aur, care represintă de o parte capetele imbinare ale Majestaților Lor, cu inscripțiunea: »CAROL I REGE ELISABETA REGINA«, și de cealaltă parte Minerva, emblema Academiei, cu inscripțiunea: »1866 ACADEMIA ROMÂNĂ 1891.«

Imnul național lu intonat de conservatorul de musică, și Majestatea Sa declără la cinci ore inchisă ședința solemnă a Academiei Române, care va rămâne adănc intipărită in inimile tuturor acelor cari au avut fericirea să ia parte la dănsa.

După ce Majestațile Lor și Alteța Sa regală Se întreținură cu o mare parte din membrii Academiei, cari adresau Suveranilor mulțumiri călduroșe pentru interesul cel viu ce porță acăstei mari instituțiuni naționale, Majestațile Lor și Alteța Sa regală furé recondușe de biuroul Academiei și dnii miniștri până la eșirea din palatul universității, și Se întórseră la la palat la orele 5½.

*

In séra aceleși zile avú loc la Curte un prând dat in onórea acăstui inalt Corp, la care au fost invitați toți membrii ordinari, onorari și corespondenți; in total 70 de persóne.

Pe la sfârșitul prândului M. S. regele, ridicându-Se, purtă următorul toast:

»Sunt tocmai 25 de ani de când Academia s'a ridicat ca prevestitoare a Domniei Mele care a avut »fericirea de a intemeia Regatul Român.

»Dela început s'a dat tinerei nóstre societăți a »Academiei o deosebită importanță, chiamând ca »membri pe mulți bărbați de stat cari au lucrat și »luptat pentru unirea principatelor române și cari au »fost sfetnicii Mei credincioși in timpul renașcerii »României. Ei au scris dar prin fapte istoria nóstră »modernă, ei au făcut prin cercetările lor istorice lumina asupra unui trecut intunecos și au deșteptat »simțimentul național care ne-a dus la isbândă și »ne-a dat neatárnarea.

»Academia are astfel o frumoșă parte de des- »voltarea și întărirea țerei. Dorind ca și in viitor »lucrările Domniilor-vóstre să încăldescă inimile tinerii și să inflăcăreze in ei iubirea de patrie, ridic »acast pahar in onórea Academiei pe care o salutăm »astăzi cu viue mulțumire in Casa nóstră. In sănătate membrilor Academiei.«

Cuvintele Suveranului, mișcând până la lacrimi pe toți comesenii au fost intrerupte și acoperite prin dese și prelungite urale.

Dl Hașdău, luând paharul, beú in sănătatea Aușților Suverani, dicând:

»Sire,

»Fiecare națiune este inzeștrată cu câte o însușire séu mai multe însușiri din natură. Unele națiuni sunt forte viteze, altele forte inteligente, altele forte generose, altele forte egoiste și așa mai departe. Sunt inse doue calități, pe cari nici o națiune nu le póte avé din natură, ci le capetă numai dela conducătorii sei, le invetă numai dela cei aleși; acăste doue calități sunt: știința și înțelepciunea. Nici o națiune nu se nașce invetată și nici o națiune nu se nașce înțeleptă. Academia Română are solia de a inrădăcina și a face să creșcă știința in națiunea română. Cât pentru înțelepciune, Domniea de 25 de ani a Majestatei Vóstre a fost pentru noi o admirabilă școlă in acăstă privință, și pe viitor ea nu va incetă de a ne face din ce in ce mai înțelepți. Să trăescă dară regele Carol I, și înțelepciunea lui, înțelepciunea primului nostru rege, să devină o moștenire, o nestrămutată devisă a urmașilor Majestatei Sale!»

Dl D. Sturdza, la rândul seu, ridicând paharul, dișe:

»Sire,

»Animus Regis Regna Nobilitat — Sufletul regelui inobiléză regatele. Acăste cuvinte se citesc pe medalia marelui bărbat al némului românesc Mateiu Corvin.

Astăzi, Majestatea Vóstră vedeți strinși in giurul Vostru, in mare număr, o parte din muncitorii națiunei pe câmpul intins al științei.

Frumoșă priveliște și insemnată serbare!

In acăste momente solemne o simțire ne cuprinde pe toți in adăncul inimilor nóstre. Acăsa simțire este că datorim acăstă serbare Majestatei Vóstre.

Din tot sufletul V'ați aruncat in marea luptă a renașcerii națiunei române. Ați condus pe fii României peste Dunăre, in focul mântuitor, ca prin vitejie să recăștigate independența patriei și să fundeze regatul român, ca prin vitejie să ajute pe un popor vecin a scăpă din selavie și a deveni și el liber. Ne

*

ați condus inse și pe noi la munca pacinică și neobosită a cugetărilor, a cercetărilor, a producțiilor minții, prin exemplul ce dați. Enși-Ve a unei vieți active și a dărilor spornice.

Astfel măreța devisă a lui Mateiu Corvin — Animus Regis Regna Nobilitat — a devenit în zilele noastre un adevăr pipăit, căci Majestatea Voastră V'ați însușit această devisă și i-ați dat viață. Această devisă a purtat rōde și va purta, căci ea a devenit devisă dinastiei. Ōre nu însuflețește ea pe prē grațioasă și neasemēnata noastră regină? Această devisă va rămānē, sūntem siguri, moștenitorului Vostru ca un talisman sacru și scump, ce se va transmite din nēm in nēm spre a întări poporul românesc in lucrare roditōre și temeinică.

Ridic acest pahar in neperitōrea amintire a acestei zile memorabile.

Să trăiți Majestatea Voastră!

Să trăescă prē grațioasă noastră regină!

Să trăescă Moștenitorul virtuților și faptelor Vōstre principele Ferdinand!

Apoi dl G. Bariț purtă următorul toast:

»Majestatea Voastră! Me rog, ca să-mi fie permis și mie a țice, in această zi memorabilă, câteva cuvinte. Eu, inse, ajuns aprōpe la 80 de ani, nu me simț in stare de a ridică toaste concepute in stil mēduos și tot-odată elegant. In loc de această, noue, bētrānilor, ne place să spunem celor mai tineri anecdote. Voi spune și eu, la această mēsă regală, o anecdotă, inse adevērată, care s'a întēplat cu mine ēn-su-mi:

In anul trecut venisem, ca de regulă, in această capitală, spre a participă la lucrările Academiei. Am asistat, prin urmare, și la acea ședință publică solemnă din sala senatului, in care Dōmna Carmen Sylva bine-voise a-și citi sublima sa concepțiune: »Visul poetului«, ascultat de cātră public, pe cât de numeros, pe atât și ales, cu luare aminte incordată și aplaudat cu entusiasm, mie necunoscut până atunci.

La plecarea mea de aici luasem peste o sută de esemplare din »Visul poetului« și vre-o șesēzeci esemplare din »Cuvinte sufletești.« Le-am împărțit, după câte-mi ajunseră, la vre-o unsprezece reuniuni de femei romāne, inființate și pe la noi, in diverse localități, cu scop de a deschide mai multe școle de fetițe, cu limba noastră maternă. Pentru acele prezente ce le făcusem imi veniră scrisori de mulțumită concepute in termini călduroși.

După câteva zile avēnd o convorbire in afaceri școlastice cu cocōne din reuniunea dela noi, căror le dedesem esemplare: »Domnule Bariț«, imi dīseră dlor, »Pe Dōmna Carmen Sylva o a trimis Maica Prē-Curată la Romāni. Dīci și dta ca noi?«

»Dīc și eu cocōnelor; dar pentru ce?«

»Apoi nu ne dai și dta de cāțiva ani atâtea »scrieri minunate dela Dōmna Carmen Sylva, ca să »le citim noi și ficele noastre cele mai măricele. Deci »iți mulțumim și când vei merge acolo să-i mulțumesci din totă inima și din partea noastră.«

Acele cuvinte ale femeilor romāne din patria mea au pentru mine înțelesul, că eu iarăși am să iau câteva esemplare din »Sola« spre a le împărți prin locuri depărtate. Intr'aceea eu aici repet și din partea mea țisa de mai sus a femeilor noastre: — Majestatea Sa Carmen Sylva a venit la romāni trimisă de Maica Domnului prin mijlocirea Augustului seu bărbat și rege spre a implini alături cu El o misiune sacră și sublimă.

Rog pe Dōmna Carmen Sylva ca să primēsca binecuvēntarea bētrānului, carele li cere dela Dum-

neșul părinților noștri viēță indelungă, sănătate deplină, nici odinioră alterată, ca să se bucure de fructele dulci și sănētōse căte vor rezultă, de sigur, din sublimēle idei și invēțături pe cari le propagă neincetat la secul femeesc, atât de talentat și primitiv de adevērată cultură superiōră in națiunea romānă.«

Această cuvēntare, rostită cu atāta căldură, gāsi un adānc resunet in inimile tuturor.

Augustii noștri Suverani, mișcați din suflet de bunele urări ce li se adresau, mulțumiră călduros.

După sfērșitul prānșului M. M. L. L regele și regina și A. S. R. principele Ferdinand, au binevoit a convorbi cu multă afibilitate cu fiecare din invitați până la orele 9½ când S'au retras in apartamentele Lor.

Nani, nani copilaș.

— Veți ilustrațiunea din nr. acesta. —

O singură iubire eternă este in lume, iubirea ce simte mama pentru băiatul seu. Tōte celelalte pot să trecă, să dispară, numai această nu. Căci este veșnică fericirea ce mama simte când își vede născutul.

Il alintēză cu drag. Și nu sūnt cuvinte, care s'o pētrundă mai adānc, decāt acestea:

— Nani, nani copilaș!

Mai nou dela Academia Romānă. In ședința dela 30 martie (11 aprilie) secțiunea literară a raportat, că propune unanim să se alēgă membru al Academiei, (in locul lui Cipariu,) Josif Vulcan. Procedāndu-se la vot, Josif Vulcan a obținut 19 bile albe pentru și 4 bile negre contra; prin urmare a fost proclamat membru și a doua zi sosind la București ș-a și ocupat locul.

OGLINDA LUMEI.

Petrecere englezēsă. Din Londra se scrie Un bal ciudat s'a dat dāunādi intr'o vilă din Mayfair lângă Londra. După un supeu escelent la care luă parte elita aristocrației londoneze, ōspeții trecură in salonul de bal unde șese boxori de profesiune așteptau ca să-și mēsore puterile. Boxorii inaintară in mijlocul sălii, se inchinară in fața societății și incepură apoi partida de box. Unuia dintre ei se scōse un ochiu, ceialalți avēu obraji sāngerati ca un biftec. Spectatorii aplaudau cu entusiasm decātē ori vre-un pumn își nimeriā bine ținta. Altă dată lumēa de aci se amușă după supeu cu cāntece și declamațiuni, acuma îi trebue sānge. Va veni pōte vremea când intre polonaise și un vals, se va arangiā in salonul de bal o luptă cu tauri seu o mică esplosie de dinamită.

Călindarul sēptēmānei.

Dua sēpt.	Călindarul vechiu	Calind. nou	Sōrele
Dumin. 5-a din post.	Ev. dela Marcu c. 10, gl. 5, a inv 2.	[res.]	ap
Duminică	7 Par. Georgie	19 Hermop	5 4 654
Luni	8 SS. Ap. Irod. ag. și Ruf.	20 Sulpitius	5 3 656
Marti	9 Eupsichie	21 Anselm	5 1 658
Mercuri	10 S. Ter. și Pompei	22 Lotar	4 59 7 0
Joi	11 Mart. Antipa	23 George	4 56 7 1
Vineri	12 Cuv. Vasilie	24 Adelbert	4 55 7 2
Sāmbătă	13 Mart. Artenie	25 Marcu ev.	4 53 7 3

Proprietar, redactor respundător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Ca finariul lui Iosif Lang in Oradea-mare.